

Растителнозащитни практики при зеленчуковите култури през август

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; доц. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 03.08.2023 Брой: 8/2023

През месец август зеленчуковите култури се отплащат за грижите положени за тях досега. Започва прибирането на средно ранните домати, зеления пипер, патладжана, дребноплодните краставици и редица други зеленчуци. Но август е и един от най-горещите и сухи месеци през годината, което налага полагането на специфични грижи за растенията. Необходими са повече поливки и наблюдения. През месец август трябва да се внимава с прилагането на продукти за растителна защита с оглед навременното прибиране на готовата продукция при основните зеленчукови култури – домати, патладжан, пипер, краставици, тиквички, дини, пъпеши и др. Растителнозащитните мероприятия в зеленчуковата градина трябва да се извършват само при нужда, като се спазват строго карантинните срокове на използваните продукти и се съобразяват с беритбените периоди.

Практики през периода

За периода са характерни масовите беритби на зеленчуковите култури от полето и в полиетиленовите оранжии. Това изисква повишено внимание при употребата на ПРЗ. В края на август започват сеитбите на спанак за късно есенно прибиране, магданоз и предзимно зеле. В някои

стоманеностъклени и полиетиленови оранжерии се сеят и засаждат „предкултурите“. Това са предимно краставици, които се реколтират до края на декември.

Започва подготовката на разсади от салати. Полагат се грижи за вече засадените култури. Подготвят се разсади и за целогодишно производство на домати и краставици.

Условията в края на август и септември са подходящи за обеззаразяване на свободните оранжерийни площи с почвени фумиганти. Много често през II-та половина на август и I-та десетдневка на септември превалява. Температурите, особено нощните се понижават и се създават условия за поява и развитие на картофена мана, главно по късните домати, както и мана по краставиците и зелените култури. При наличие на такива условия се предприемат третираня на посевите с подходящи ПРЗ.

Защита на растенията

Агromетeорoлoгичните условия са почти еднакви в култивационните съоръжения и на открито, поради което видовият състав на вредителите почти не се различава.

При разсадите може да се наблюдава „сечене“. Първите болни растения и здравите около тях се отстраняват. Петната се поливат с разтвор на син камък или амониева селитра – 3,0%. Останалите растения се третират с регистрирани ПРЗ - Белтанол 400 г/дка. При установено кореново гниене по разсадените култури се провеждат аналогични практики.

Най-често срещаните болести по зеленчуковите култури през периода са следните:

Домати (разсад, култивационни съоръжения, поле):

Картофена мана

При наличие на благоприятни условия или поява на първи петна се третира с: Азака 80 мл/дка; Актикластер 300-400 мл/дка; Енервин СК 120 г/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Купроксат ФЛ 0,3%; Орвего 70 мл/дка; Ревус 250 СК 50 мл/дка; Симбал флоу 50 мл/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка; Фолоу 80 ВГ 200 г/дка; Фунгуран ОН 50 ВП 0,15%.

Краставици (разсади, култивационни съоръжения, поле):

Брашнеста мана – Вивандо 20 мл/дка (0,02%); Дагонис 60 мл/дка; Домарк 10 ЕК 50 мл/дка; Зоксис 250 ЕК 70 мл/дка; Колис СК 40-50 мл/дка; Легадо 80 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Сивар 80 мл/дка; Соната СК 500-1000 мл/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка; Топаз 100 ЕК – 35-50 мл/дка; Трунфо 80 мл/дка; Фитосев 200 мл/дка; Фонтелис СК 240 мл/дка.

Кубинска мана – Срещу нея се третира през 7-10 дни с разрешени ПРЗ: Голбекс ВП 250 г/дка; Енервин СК 120 г/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Инфинито СК 120-160 мл/дка; Корсейт 60 ВГ 20-30 г/дка; Прев-Голд 160-600 мл/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка. Пръска се предимно долната повърхност на листата.

Пипер, патладжан:

Брашнеста мана – При поява на първите петна по листата на растенията се третира с: Вивандо 30 мл/дка; Дагонис 60 мл/дка; Козавет ДФ 500 г/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Соната СК 500-1000 мл/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка; Топаз 100 ЕК – 35-50 мл/дка; Фитосев 200 мл/дка.

Пиперова мана (*Phytophthora capsici*). Вече се появиха първите болни растения от тази опасна болест. Тя може да бъде провокирана от неравни терени с ниски заливни места, на които се задържа поливната вода, или от интензивни валежи. Затова площите за пипера трябва да бъдат добре подравнени. За препоръчване е да се избягва гравитачното поливане и дъждуване, а да се залага на капково напояване. Петната от болните растения, заедно със съседните им здрави се изгарят чрез поливане с 3%-ов разтвор на син камък или амониева селитра. След това се събират в торби и се унищожават извън посева. Останалите здрави растения се пръскат обилно, като се облива и кореновата шийка. Регистрирани ПРЗ: Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Таегро 18,5-37 г/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка. Корсейт 60 ВГ 40 г/дка не е регистриран, но може успешно да се използва срещу това заболяване.

Поради високите температури и ниска атмосферна влажност през август при **морковите, целината и магданоза** е възможно нападение от брашнеста мана. При поява на първи петна се третира с: Зоксис 250 СК 80-100 мл/дка; Кумулус 600 г/дка; Лимоцид 240 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка;

Сигнум 60 г/дка;

Продължава опасността от нападение **от ръжда по праза**, срещу която се пръска със Зоксис 250 СК 80-100 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка.

Срещу **маната по зелевите** се третира с Бордо микс 20ВП 375-500 г/дка или с Инфинито СК 160 мл/дка.

През периода, във връзка с екстремните условия в края на юли се очаква значително нападение от **паяжинообразуващи акари** (по пипер, патладжан, домати, тиковови, праз, бамя, целина, магданоз и др.). Борбата срещу тях се провежда чрез третиране с регистрираните ПРЗ: Аполо 50 СК 30-40 мл/дка; Бермектин 50-100 мл/дка; Бутик 30-100 мл/дка; Валмек 15-100 мл/дка; Вертимек 018 ЕК 60 мл/дка; Волиам Тарго 063 СК 80 мл/дка; Зуум 11 СК 12,55-50 мл/дка; Реквием Прайм 500-1000 мл/дка; Лаота 15-100 мл/дка; Натуралис 100-200 мл/дка; Ним Азал Т/С 0,3%; Нисоран 10 ВП 75 г/дка; Флипер 1-2 л/дка; Ширудо 15 г/дка.

Продължава вредната дейност на **трипсовете** (преносители на бронзовост по домати, пипер, патладжан и др.). Тези неприятели са полифаги и могат да се наблюдават при различни зеленчукови култури. Срещу тях се третира с: Азатин ЕК 100-150 мл/дка; Дикарзол 10 СП 556 г/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Лимоцид 400-800 мл/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; Реквием Прайм 500-1000 мл/дка; Синеис 480 СК – 10-37,5 мл/дка, Натуралис 100-150 мл/дка; Флипер 1-2 л/дка.

Въпреки високите температури и очакваната депресия в развитието на **листните въшки** в края на периода не е изключена появата на колонии от тези неприятели в някои райони. Регистрирани ПРЗ срещу тях са: Азатин ЕК 100-150 мл/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Делмур 50 мл/дка; Делтагри 30-50 мл/дка; Клоузър 120 СК 20 мл/дка; Маврик 2 Ф 20 мл/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; Сиванто Прайм 45 мл/дка; Тепеки/Афинто 10 г/дка; Флипер 1-2 л/дка; Ширудо 15 г/дка.

Доматеният миниращ молец вреди както в оранжериите, така и на полето. Повредите от него се наблюдават вече не само по листата, но и по плодовете. Това води до влошаване качеството на продукцията. Могат да се проведат третираня с някои от следните продукти за растителна защита: Алверде 240 СК 100 мл/дка; Алтакор 35 ВГ 8-12 г/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Афърм 095 СГ 150 г/дка; Волиам Тарго 063 СК 80 мл/дка; Веримарк™ 200 СК 37,5-50 мл/дка; Делмур 50 мл/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Кораген 20 СК 14-20 мл/дка; Ним Азал Т/С 0,3%; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 150 мл/дка; Рапакс СБС 100-200 мл/дка; Синеис 480 СК 10-25 мл/дка.

През август обикновено се увеличава вредната дейност на **нощенките**. Срещу гъсениците може да се третира с Амплиго 15 ЗК 0,04 л/дка; Алтакор 35 ВГ 8-12 г/дка; Афърм 095 СГ 150 г/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Волиам Тарго 063 СК 80 мл/дка; Веримарк™ 200 СК 37,5-50 мл/дка; Делмур 50 мл/дка; Скато 30-50 мл/дка; Кораген 20 СК/Волиам 14-20 мл/дка; Хеликовекс 20 мл/дка; Дипел ДФ 100 г/дка; Рапакс 100-200 мл/дка; Ойкос 150 мл/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка. Понякога в посевите се наблюдават едновременно повреди от няколко неприятеля, при което е необходимо да се избере подходящ продукт с по-широк спектър на действие за да се редуцира броя на третиранията.

При зелените култури се засилва вредната дейност на **бялата зелева пеперуда**. Срещу нея се третира с: Алтакор 35 ВГ 8-10 г/дка; Екзалт 200 мл/дка; Дисайд 25 мл/дка; Метеор 60-70 мл/дка (100 л вода); Цитрин Макс/Циперкил 500 ЕК/Циперт 500 ЕК/Поли 500 ЕК 5 мл/дка; Дипел 2 Х 100 г/дка; Дипел ДФ 75-100 г/дка.

Срещу **зелевия молец** са регистрирани: Алтакор 35 ВГ 8-10 г/дка; Екзалт 200 мл/дка; Метеор 80-90 мл/дка (100 л вода); Дипел ДФ 75-100 г/дка. Възможни са повреди и от **зелева ноценка**.

Третиранията, насочени срещу бялата зелева пеперуда и зелевия молец могат да са ефикасни и срещу този неприятел. Разрешени за употреба са продуктите: Дека ЕК/Деша ЕК/Дена ЕК/Полеци/Десижън 30 мл/дка; Алтакор 35 ВГ 8-10 г/дка; Екзалт 200 мл/дка; Дисайд 25 мл/дка; Метеор 60-70 мл/дка (100 л вода); Дипел 2 Х 100 г/дка; Дипел ДФ 75-100 г/дка.

При третиране на зелените култури към пестицидните разтвори се прибавя прилепител.

Да се спазват всички изисквания за приложение (регистрирани ПРЗ, качествено пръскане, дозировки, карантинни срокове), транспортиране и съхранение на химичните средства за растителна защита. Да се съблюдават хигиенно-санитарните норми за работа с отровни вещества. Да се води дневник за третиранията, съгласно изискването на БАБХ.